

BUNJEVAČKA I SOKAČKA VILA.

MOJEM TIČU KOSOVIĆU.

Dragi tiču ti moj kosoviću !
 Iz one mi milere gorice —
 Poletarca štono te odhranil,
 Kano majka tvoje čedo drago,
 A pitah te svačim što ti godja,
 Pak te zatim, ko vierna si druga,
 Drugog ljeta, u po ciće zime,
 A sa drugom tvojim drozdom šarim,
 Sobom amo u Frušku preselih,
 Da mi pjevaš napjev pjesme naše
 Što no sam te pjevat naučio,
 Pjesme mome omiljele zlatu —
 Da mi pjevaš, da mi srdce tješiš
 Sa razstanka ševljeno gorko, —
 Da mi pjevaš, hraniš uspomene
 Ah! na zlatu i mile mi čare,
 Da mi Milka viek predamnom lebdi, —
 Da pre zore iz sanku me budiš,
 Kad o zlatu meni se ne sniva, —
 Da mi skačeš, igraš po krletki,
 Čokčokajuć i smiešeć se glasno,
 Kad ti jutrom tvoju dajem hranu ;
 Da mi daju ma u koje doba
 Mom fijuku odzivaš se voljan,
 Kano da se samnom razgovaraš,
 Kano da me utješiti želiš,
 Tužna, sa svog izgubljena zlata, —
 Tužna, svoje sa zlosreće hude,
 Od zlotvorah što patiti morah —
 A u večer i po tihoj noći,
 Kad je bajna mjesečina sjajua,
 Da prebiraš tiho milim glasom ;
 I' da u san slatki' me uljuljaš,
 Ili da me iz sna neprobudiš,
 I' da budnom, čokajući glasno,
 Najaviš mi da što ne obična
 Vidio si il čuo okol sebe,
 Te me tjero vruće iz postelje
 U hodnik ti doći, bit' svjedokom
 Tvog straženja budna i previernu. —
 Mili tiča ti moj kosoviću !
 Da, to si mi i takov si bio
 Evo skoro punih osam lietah,
 Pak zato mi mio i premio,
 Da te nebi pod nipošto dao,
 Tako si mi srdcu prirasao
 Pak što ti se pre tri dana slući,
 Mome milom i veselom tiču,
 Da mi u mah sa ljestvice pade,
 Nono zgreiv, lepršat se stade,
 Ko da kap ti ubojnica pala ?
 Što ti bia, što li ti dodija ?
 I' ne bješe po volji ti hrana ?
 Ili dugo robovanje kletu ?
 Ili si se vaće preživio ?
 Ili moja oslabljela ljubav ?
 Nebi reko ni vedao, ni drugo ;
 Najsladji ti uvijek davah hranu,
 Za slobodu ljepšu znao nisi,

A tvoj vierni drug drozd još stariji,
 Eno čorav i hrom jošte živi ; —
 A tvoja mi ljubav prema mojoj
 Na posljedku dokazom je bila ;
 Oh! kako si bolan mi u rukuh
 Žalostnim me suznim okom gledao,
 Kano da si kazati mi htjeo :
 „Pomoz' družu, tako ti ljubavi!
 Jer ti moram uginut od bola!“
 Oh! što sve ti za ljubav ne kušah,
 Nebi l' ti se povratilo zdravlje,
 Al' svo zahnam moje njegovanje,
 Kad mi dragi kazati ne znade
 Gdje te boli, kako l' da te liečim. —
 Kucalo ti srdce silovito,
 A ti drhto kano trepetljika,
 A ja tebi tepo mile rieči,
 Kano majke bolnom čedu svome,
 I ljubio tvoje oči suzne
 Nudeć sve što godilo ti zdravom.
 Prvi danak tvoga bola ljuta
 Da mi vratiš po mogućstvu ljubav
 Z ruke si mi dvaput vodu pio.
 Oh kako mi to godilo srdcu,
 Misleć : evo tebi željna lieka,
 Ali ništa — bješe samo ljubav,
 Kom si meni tužnom godit htjeo . .
 Tako si se tri mućko dana,
 Divno čudo, za čovjeka mnogo —
 A četvrti kad će osvanuti,
 Čim so prenuh, ka tebi pohitih,
 Bolnom slutnjom, da si već skončao.
 Al' gledj čuda, ti mi još živjaše.
 Podigoh te, oprostih zavoja,
 Pak ti ljubljah oči tvoje suzne,
 A ti jednom još me glednu tužno,
 Čim ti srdce tuklo ponajjače,
 Ciknu tiho, pa glavicom klonu,
 Čim ti srdce udarati presta, —
 Kano da si tim mi kazat htjeo :
 „Zginut ne htjah a da se nevidimo
 Zadnji put još na ovome svietu,
 Zadnjim cikom, zadnji tebi s bogom !
 Zadnjim bilom srda i pogledom
 Zadnja hvala na ljubavi tvojoj!“
 Oh! kako mi tad na srdcu bilo,
 Držući te u ruci skončavša,
 Nek svjedoči pjesma ta tužaljka,
 Kojoj će se narugati samo
 Srdce koje osjećaja nema ;
 Tko bo za tvor tol' mio i nježan
 Osjećaja i sućuti nema,
 Tom priroda nije knjiga božja,
 Tom su ljudi svi grabljive zvieri,
 On ni pram njih sućut imat neće.
 Dosta toga! — Za svog milog kosa
 Dugo, dugo prežalit ne mogu ;
 I kako bih? kad me sujime spaja
 Uški savez s' one mile pjesme

Najmilije njekoć zlatu mome . . .
 Ako njoga, tad i milo zlato
 Pregoreti, prežalit bi moro,
 Milo zlato, ah! koje jesenas
 Ah! umre mi, i u zemlji trune! —
 Velji Bože! ako je istine
 U tom njeki što mudruju ljudi,
 Da se duše umrljeh sele
 Iz jednoga stvora sve u drugi,
 Putovanje svoje dok ne svrše ;
 Tad sigurno duša zlata moga
 Premila mi i ne zaboravna,
 Kosovića u mog doselila,
 Ko u svoga zemljaka miloga,
 A da bude kraj mene svog draga ;
 Na njegove oči da me gleda,
 Meni topa njegovijem glasom,
 Mene tješ i zlosreći jedna.
 Stog i ponjam, zaš' kosoviću dragi
 Od jesenas skoro nikad pjesmu
 Ne zapjeva omiljelu zlatu ;
 Duša zlata ne htje da mi pjesmom
 Nezarasle pozledljiva rane,
 Koje srdcu suert zadade drage.
 Umre zlato, nek i pjesma umre,
 Da spomenom nevriedja mi sree
 A kad duša zlata put svoj svrši,
 Poć joj bješe Bogu na istinu
 I razstat se tielom kosovića,
 Od žalosti ko da kap mu pade,
 Podišla ga smrtna drhtavica,
 Dok od tuge ne puće mu srdce . . . *)
 Tako svrši mili kosoviću !
 Ostà pusta tvoja mi krletka,
 Ja na koju tužnim okom glodim,
 Ko i šaren pjevodrug tvoj drozde ;
 U kutiçu on se sćucurio,
 Desnim okom tebe druga traži,
 Tebe nema, a on nujan šuti,
 Žali svoga zemljaka i druga,
 Kano i ja ovom pjesmom tužnom,
 Koju izvih spomenu ti slatkom !
 Ah! moj tiču, dragi kosoviću,
 Hvala! s' bogom i vječna ti pamet,
 Kako tebi, tako zlatu mome!
 Napjev oni spojio Vam duše,
 Pak sad Bogu vječnu slavu pojte!
 Molite se za mene patnika,
 Koji nemam po svom srdcu druga,
 Da me tješ i u mom gorkom jadu, —
 Moli te se, Bog neka me tješ i,
 Hrabri, snaži, da kako ne sdvojim, —
 Dok se i ja šsvami gor ne spojim . . .
 M i l a n k o .

*) O seobi dušah, ili bolje o pretvaranju
 ljudih u ptice i naš narod pripovieda. Vidi
 Vuka Karadžića Rječnik pod imenom : „Ku-
 kavica.“

Sunce zajde, mrak zavlada,
Pastir domu goni stada,
Miru noćnom sve vuče,
Što na svjetu živuće.

Tišina svu zemlju krije,
U njoj ura glasno bije,
Pozdrav gospi zvon glasi,
Zadnja luč se ugasi.

Tada bleđi mjesec, lice,
Pomoli i za gorice,
Iz vjezdalica stotine,
Bliskuću sa visine.

Već sve spava u snu diše,
Samo vjetrić granom niše,
Potok žubor nastavlja,
Kobna sova se javlja.

Kada opet slavulj ptica,
Do nje mala prepelica,
U tišini zao-ore
Navjestuju već zore.

Tad u selu čuješ svudi
Kako pjevac gazdu budi,
Da se posla ulovi
Jer nastaje dan novi.

A. Kuzm i a k.

BENJAMIN.

S'magjarskoga ponašio T v. P l e t i k a p i ć.

A gdje je ta ruka ?

K' Bogu se Ljuboslava nije obraćala . . .

Od majko svoje nije trebala pomoći . . . ova sirota
dobra žena, po njezinom je nazoru mnogo zaostala od napre-
dujućeg vjeka . . .

Tko će ju dakle braniti, koja je sama neodvisna, bez
ičijeg savjeta htjela putem života svog hrliti ?

Večeras bijaše vrlo dobre volje; smjehot se reče majci:

— Mila majčice, gospođa Dobrićka povisila nije
dnevnu plaću; mjesto šest-deset novčića dobijam sad de-
vet-deset.

— Tim bolje! Hvalimo Bogu! To će nam dobro doći;
ta znaš kako je sve strahovito skupo.

— Oj mila majko, ja tako mislim, budući da za ovaj
novac radim, da mogu bar jedan diel toga na sebe obratiti.
Tako svaka djevojka radi, kojagod radi kod gospođe Dobri-
ćke. Njeku svotu od svoje zaslužbine daju roditeljem za
uzdržavanje; a ostalo same na sebe potroše.

— Bezdvojbena je tako; no možda roditelji drugih
djevojića nisu u tolikoj nuždi, kao mi. Vidiš diete moje,
otac ti biva sve stariji. Marica si još ništa nemože zaslužiti,
pak još jedno diete očekujemo . . .

— No, još bi i toga trebali . . .

— Ljuboslavo!

— Liepe li mi zabave, kad ga budemo slušali kako
plače, zbog njega u tiesnoj sobi nećemo moći ni spavati,
pak kad ga još majka bude pjevajuć uspavkiivala . . .

— Ljuboslavo! i ti si se ovdje rodila, i ti si plakala,
ja i tvoja braća patili smo se stobom; zašto da nisi popust-
ljivija prama onome nevinom sirotčetu, kog će nam božja
blagodati darovati?

Ljuboslava prkoseć odvrti leđa, pak nakon male
stranke ovako reče:

— Majko nisi li zaboravila na ono što sam te pitala,
mogu li si zadržati jedan diel od svoje zaslužbe?

— To ti pitaj oca; on je gospodar u kući. Meni bi
trebalo samo nekoliko forinti, da kupim djetetu koje će se
roditi nekoliko košuljica i maramica; evo gledaj sve je već
izderano.

Te pokazivaše Ljuboslavi jedan po jedan komadić iz-
nošenog odiela.

— Gledaj, ovo je kapica u kojoj su te krstili; tako je
liepa bila, tako su liepo na njoj stajale gombice; sad već
nije za ništa; male tvoje cipelice razgažene su . . . ova mala
haljinica tanja je od paučine . . . ma da koliko tražim, ne-
mogu ništa naći što bi se dalo upotriebiti.

— Umiri se mila majčice, reče ganutim glasom mir-
na Marica, ja imam malu štedionicu, svu ću tebi dati.

— Hvala ti drago srce moje, zadrži si svoje novce.

— Imam četiri desetaka, reče diete ozbiljno. Sve ću
dati malom djetetu . . .

Ljuboslava se napregne smijati.

— Mnogo ćeš ti sa svoja četiri desetaka učiniti!

— Ako to nije dosta, reče Marica sasvim nevino na-

domjesti ti od svoga novca što još fali.

— Pusti me u miru, nemješaj se u moje poslove.

— Ljuboslavo — reče mati žalobnim glasom, — ne-
vriedjaj ju; Marićino je srce dobro.

— Dobro srce! ha ha! dobro srce svatko ima.

— Misliš, kćeri? reče majka Ljuboslavi duboko joj
zagledav u oči.

Ljuboslava ne odgovori. Ovo krotko predbacivanje
našlo je svoj put do njenoga srca, koje još nije bilo izkvare-
no; pogleda majku, koja je opet počela šiti, pa je radeć na
tiho po koju suzu iz očiju spustila. I Marica upre oči u maj-
ku; tako joj je bilo, kao da će joj dihanje prestati, Ljubosla-
vu je jako dirnuo onaj pogled, kad je zagledala svoju majku
kako ju žalost obhrvala; izraz duboke žalosti na licu one
milo majke, koja je uvijek s njom nježno postupala; strah i
briga, koje se na licu nevine Marice zrealila, k tomu suk-
njice u košari, koje je sirota Ivka amo tamo prebacivala,
nebi li mogla od njih još kakovu haljinicu napraviti: sve je
to tako ozbiljnu sliku pred njenom dušom predstavilo, da je
željela da može ma s životom i zraku svjetlosti na nju izliti.
Ljubezljivo se nasloni na majku te joj nježno reče:

— Mila majčice, od nedjeljnih zabava priskrbiti ću si
pet forinti; je li da ćeš primiti to od mene?

Ivka zagrlj svoju kćer te joj ganuto reče:

Rado ću primiti, sladko diete, ali šta ćeš ti raditi?

— Za imendan svoj neću si kupiti novi šeširić; radje
ću se strpiti.

— Hvala ti, liepa ti hvala, milo moje diete. A budući
da si tako osjetljiva, zapitat ću te nješto: hoćeš li biti no-
vorodjenčetu kuma.

Ljuboslava nakon kratkoga domišljanja zapita:

— A tko će mu biti kum?

— Jozo. Njega ću kao najbližjeg rodjaka uzeti pred
Bogom.

— Najvećom ću radošću biti kuma svoga brata.

— Ako Jozu večeras najdem u dobroj volji, reći ću i
njemu, jer bi mi inače zaniekao tu radost.

— Te bi još voljela vidjeti, budući sam ja izabrala
njega za kuma. Dakle mila majčice, kako ćemo mu ime
nadjenuti?

— Ako bude mužko, nek se zove Benjamin, to se ime
navadno daje zadnjem rodjenčetu; ako mi pako Bog dade
žensko, nek se zove Anka.

II.

Benjamin se porodi. Nu nerodi ga nježno ljubljena
Rakela, nego siromašna Ivka, malo pažena a još manje u
svietu ljubljena. Benjamin bijaše dječak krasnoga stasa, a
majka se njega goječ posve izerpila. Premda se obitelj jed-
nim članom umnožala, kućni red je ipak isti bio ko i prije,
ništa nije smjelo faliti. Uboga je Ivka i sad rano ranila, ko
i prije, kaono u noć išla na počinak, čistila, šila, prala, ku-
hala, oči svoje uvijek prama zibki svračala, te pazila na sva-
ki glasak djeteta svog; skoro po cielu uru prekidala bi svoj
posao, da ušutka diete, akoje plakalo, da ga nahrani, kad bi
ogladnilo. Morala je dakle svoj trud podvostručiti, a s toga
je i očevidno slabila. Sasvim tim, na toliko je voljela malo-
noga Benjaminu, da joj nikad nije bilo teško, ma da je ko-

liko morala kraj njega bditi, ništa joj ne biše teško, premda joj se zdravlje očividno gubilo. Kad joj muž i starija djeca doma bialu, najvećom jim brižljivošću služila, i njim udovoljila želje i zahtjeve, jer ravnajući kuće radničke, gdje si otac i djeca traže svakdanji krušac, mati je tako rekne svima sluzavka; njoj daju novac, a njezina je zadaća briniti se za sve. I Ivku je zapala ta životna sreća, a ona je svoju zadaću svjestno vršila.

Kad su njezini svi svaki na svoj pasao otišli, a ona s djetetom, kadikad i s Maricom sama ostala, onda bi se posve podala ljubavi Benjaminovoj; uzela ga na krilo, nježno ga na svoje grudi stiskala, ciele mu govore izgovorila, izljubila ga pa ga natrag metnula u zibku, ako ju je san nadvladao, ili se radi važnoga posla morala snjime rastati.

Malo i kratkih je takovih trenutaka doživjela, koji bi se u umornom njenom životu takovimi pričiniili, kao oni, koje probavi trudan putnik našav bistro vrielo i gusti hlad, a još k tomu okusiv se nekoliko kapljica plemenitog vina te si ondje za koji časak izpokoji umoreno tielo. Ivka je samo u tom uživala, kad se mogla svojim djetetom zabavljati.

Kraj svega toga često ju ostavljala snaga; samo velikim naporom mogla je tolike poslove obaviti; odkada se Benjamin rodio, morala si je malo počinka dozvoliti, kog je po mogućnosti prikraćivala. O siromašnih žena vele da stojeć u miru. (Slidi.)

JEDAN SUDIA I UČEN BUNJEVAC.

Sudia. Gospodine, jasam vas pozvao — da mi po mojoj dužnosti i Sudijskoj potrebi jedno razjasnenje date, i zato molim da msto zauzet izvolite — i na pitanja moja, da mi po duši, i čistoj savesti ono što znali budete odgovorite. Najpre pak molim za vaše pošteno. Ime i Zanimanje. — Bunjevac. Ja se Zovem Pista norič rodjen sam u Subotici, od narodnosti sam Magjar i diplomirani advocat. — Sudia: Po vašem imenu, ja bi rekao, da ste ili Hrvat, ili Bunjevac. — Bunjevac: Moji starih istina to su bili, ali ja kao učen čovik držim se te narodnosti, koja u zemlji gospodari i čiji krvj jidem — jer ovo je zemlja madjarska, i svaki ko se ovde rodio sin je madjarski. — Sudia: Meni je baš gospodine drago da sam se na vas namirijo, premda ovaj divan ovde ne spada — ali ipak ja sam rad znati na kom temelju vi to tvrdite — da ako me o vaši riči ubavisti, onda i jaću od sele, vašeg mnenja biti, niti ću i kad drugače mislit, pa baš zaoto evo jednog malog, prostog i kratkog primera: kao ako snim vas pitat: 'Imatel' vi rogate narve, kravah i volova, i imatel' konjah? — Bunjevac: Imam i jeune i druge vrste. — Sudia: E pa dobro, vaša krava slučajno steona, otidje u štalu konjsku pa se oteli, hoćel! to tele biti Zdribe zato što je u konjskoj štali otelila — iliče ostati tele? — Bunjevac: Samo se po sebi razumi daće ostati tele. — Sudia: E dakle vidite gospodine — da onda ne stoi vaša izreka. Svaki čovik ostat mora ono što je — ali zao može i triba — da bude svaki dobar i hrabar Domorodac — jel drugo je domorodac bit, a drugo je narodnost svoju sačuvat. *) Iz doljne Bačke.

UGARSKI ŠOKCI I BUNJEVCI.

VIII. USLOVJA PROSVJETE.

A šta ćemo s prostim čovjekom? On neima predhodna znanja; on nije duševno darovit, a ni imućan, da baca novac u Dunav. Kako da njemu dopane rukuh knjiga osobito onda, ako ima doduše kraj sebe susjeda, koji je svršio njeke škole, nu se ulienio, il su mu se umne sile zatupile, pa voli sve, nego knjigu?

Tu druga neproostaje: nego ga upravo silovati, na knjigu.

*) Mi ovu domovinu i kao bunjevci za svoju držimo — i nedamo ovo pravo odpriti nitkom na svietu, jerbo su je naši stari svojom krvlju od dusmanina odkupili. Ured.

Pa kako da postignemo to mi ugarski Bunjevci i Šokei?

To je šesto i najvažnije uslovje razvitku prosvjete.

Siromak si, moj rode! i duhom i novcem. Tko je bogatiji, tomu naše knjige, kako mi se vidi, netreba. Neima u nas velikašah, neima darovateljah, neima svećenikah osim šaćice rodoljubah i Hristovih blagovjestnikah, neima činovnikah, neima odgojiteljah i učiteljah izobili; neima javne naklade, neima knjizarah, neima štamparah, neima zadrugah ni narodna rodoljubja, ni tudjinstva, ni domaštva, ni domoljubna neima gradjanstva, — koji bi odhranili, koji bi podigli knjigu tvoju. Sam si sebi ostavljen kao u šumi odsječena grana. Samo znaš i čuo si istinu, imaš roda po svem sionom svietu. Taj ti je rod najveći, najjači za Bogom.

Pa kako da ti dodje knjiga do ruke? kad je sve proti tebi, proti tvomu obstanku, prosvjeti i dobromu danku!

Uglodje li u Hrvatskoj koja knjiga, ti ni neznah za nju. Tebi je susjedna Hrvatska Kokičina i Mongolska, — a Hrvati su ipak tebi vaviek od srca i duše svagda dobro želeća rodjena braća. Pojavili se u Slavoniji koje djelece, ti mu nećuješ za porod, Drava ti je svjetko morje, koje te dieli od nje; a Slavoneci su ti ipak jednokrvna po Bogu i pravu po rodstvu i kumstvu mila susjedna braća. Izadje li na svjetlo Boše u Dalmaciji koj spis, neraduješ mu se danku osvitka maneš rukom veleć: Dalmacija mi je iza morja, — a ipak po krvi i rodu gledajuć amo sa visoka Velebita Dalmatince ti je rodjeni brat. Svi tri brinu se za te, boli ih sree za te, svi tri misle na te dozivajuć jedan drugomu: spasimo braću našu u Ugarskoj!

Uzmem li Suboticu za bunjevačko-šokačku Arkadiju, trebala bi u njoj il javna naklada knjigah il ljudih, koji bi o svom trošku izdavali pučke knjige. Nu tko će se u naših obstojateljstvih latiti toga mućnoga rada? Za mućzinu i strukovnost takovih spisah teško bi smagale vz dobru volju i odlično rodoljubje sile novćane pojedinacah.

Takva naklada htjela bi knjizarah, — nu oni stoje silna noveca. Njihova zadaća bila bi, da stanu u zadrugu sa svimi mjesti naše knjige. A za ostvaranje ovoga podhvata obće naše rodoljubje svimi silami trebalo bi podupirati poduzetnike.

Trebali bismo svoju tiskarnu; trebali družtvah il braćovštinah u svakom gradu, u svakoj obćini; a njim bi bila dužnost, silom ako ne milom turati na ruke knjigu onim, koji umiu štivo.

Malo nas je; šaka ljudih: pa da smo i mi svi hajni i složni, i pomozi Bože! Al tu je upravo Bogu plakaći, što osim tudjinacah zavide nam poduzetce mnogi našinacah poručicah. A to se vidi iz slabe podpore ovoga listka, a kamo nebi iz tako ogromnoga poduzeća! Još nas i ta nevolja tišti, što smo azbukom razdieljeni od Srbaljah; pa me upravo strah hvata i spominjati ob ovih podhvatih.

Al Bog je dobar; On će i najposlje, molimo Ga i nadamo se, okrenuti rodoljubiva, a prosvietliti tamna srca nebogoga našega puka; On će iz ladna kamenja stvarati sinove Abrahamove.

Za štivo knjigah u početku, dok neporaste mladji naraštuj, dobro bi došla pred puk braća svećenici i učitelji. Knjige male i jeftine eicne u svojih župah i područjih mogli bi oni kad kad razdjeljivati medju puk svoj.

Rodoljubivi pisci i častni sastavitelji knjigah nebi smjeli ni misliti do boljih vremena na kakovu odštetu il nagradu svojih trudovah.

Svaka obština imala bi utemeljiti čitaonicu pa ma u kojoj sgradi, tamo bi dolazio svetcem i nediljem svaki obćinar, da čuje šta poučena, liepa i nova, bilo iz ustah svoga vrednoga sveštenika il učitelja. — Slovensko družtvo sv. Mohora broji danas 14,000 članovah, — a to je za izdavanje pučkih knjigah na godinu četrnajst hiljadah forintih! Glejte, rodi moji! krasna primjera za nas u braće naše Slovenacah!

Bunjevci i Šokci! ja rekoh; Bog vam a duša!

Svi za prosvjetu! da suzbijemo protivnike naukom, ko

đjedovi naši mačem. Prosvjeta i naše jedinstvo — ovdje nam sreća, u vječnosti blaženstvo! reče nedavno starac Fiamini. Blaž.

PRVA I NAJZAMAŠNIJA NAM BRIGA BUDI I DIZATI I USTROJAVATI PUČKE UČIONE.

Učiona, jest učilište mladeži u raznoj mudrosti; — jest mehko i toplo zemljište, gdje klica uložena u sreu ima proniknuti za sretan uzrast. Učiona opetovano velim: jest jedno srećno vježbalište životne mudrine u dosegnuću jasna vida razumnosti.

Ovdě na zemlji, škola je to sigurno i pravo mjesto, gdje se ima popraviti nevaljanost i dobro voditi mladež veli sv. Pismo. David više: ovamo dete, slušajte me, hoću da vas učim strah gospodnji (Ps. 34, 12.) Uz roditeljsko okrilje postoji to jedino i najsretnije vabilište u dobru, po čemu dete mogu i imaju biti baštinikom kraljestva božjega. — Proklet bio, tko svoj posao nemarno vrši i mač svoj uzteže od Babylona! veli sam Bog. (Jer. 48, 10.) „Sretnije se ne može na zemljištu Babylona sagraditi Sion, već ako se živo božje kamenje, mladež, dobro neokleše i nepriredi.“ Stoga vi roditelji, vi obćinari vi svećenici, vi vrhovni poglavari, kanite li imati dobro uredjenih, cvatućih, sjajnih obćinah, hramova, škola, kuća, utemeljite si ponajprije i valjano uredite škole, da bi se učenjem i vježbanjem pravim razbujale, i delaoice bile pravoznanosti, krpeosti i nabožnosti; ovako ćete doći do svrhe do višekievova. *) Indi vi reditelji, obćinari, knezovi, vi otcu naroda i domovine, vi svetjenici, vi velikaši Izraela, i vi svi koji imate uši čujte, u koga su oči razgledajte, a koji ima duha da sudi, sudite i razpoznavajte istinu, koju vam evo predstavljam, a to ne da gledate kroz naočale umišljenosti, nego jasnim vidom razumnosti. Znajte!

*) Kamenskoga Didaktika.

„Svetjenici!
Namjestnici
Isukrsta — božjeg sina!
I vas djetce pri uzgoju
Zove Bog i domovina!
Isus ljublja sve malahne,
Prigriljiva
I eželiva
Pak povika: „Jao! svakomu
Tko ih kvari i smutjiva!“
U tom sledit krsta Boga
Jeste naša dužnost sveta.
Nevina je eud djeteta,
Cvjetak raja nebeskoga,
Al na zemlju presadjeni,
Svetjenikom povjereni,

Da ga hrane
I odhrane
Sve po duhu božijemu! —
A zar ne po narodnjemu?
Ima ih, što misle tako
Prazno, plitko, naopako . . .
To su oni, što neznadu,
Zašto Isus, ljubav živa,
Glednuv s brda, dol' svom gradu,
Vrh njegov cvileć suze liva?
O! te gorke suze izvirahu
Iz božjega sreća blaga, dobra,
Koje, ko što želja spás svog svieta,
Tak na pose zanj' svoj narod obra
Al ga ovaj, upavši duboko,
I zasliepljen prezire i odbaci,

S tog' zaplaka gorko božje oko —
Suze bjahu rodoljubja znaci.

S tim nam htjede kazat samo,
Da i mi ko svetjenici
Bez iznimke svikolici
Ljubiti dom, rod svoj moramo!
A kako bi ljubav roda
Dokazati bolje znali,
Neg' kad cvětje mladine,
Milu nadu domovine,
I po duhu narodnjemu
Uzbudemo njegovali? . . .
Jeste bratjo, jeste!
To bit tako mora,
Inač neće sinut
Prosvjete nam zora!“

Bunjevac.

SMIEŠTCA.

Njekad bilo, a i sad je, u pojedinih gradovih gornje ugarske običaj, da stražar pazeći na vatru svaki četvrt ure sa zvonika opominje građjane rečju „Vidjim“. — Dogodi se, da je u takov grad došlo, njeko, prvi put u svet odputivše se drotarće, kojega upravo usred grada spopade potreba, te neznajući kamo snjom uvuče se u bližnjem zidu nalazeći se prodor. U taj čas kuene ura na zvoniku „četiri“, a stražar zatuk „vidjim“. Drotarće neznajući za taj običaj, mišljaše, da zato više, sto njega vidi, povuče se malo natrag. Al kad stražar podrugji put zavikne „vidjim“, pomakne se drotar zlovoljno i opet natrag. Sto kad stražar po treći put opetuje, a drotarće svejedno misleći, da njega vidi, živajuć se još dalje u prodor, iznenada strovali se u duboku jamu u prodoru nalazeću se. U to vikne stražar i četvrti put „vidjim“, našto mu drotarće iz jame puna grla od tuli „čerta mnje vidjiš ked som u studnji.“
A. Kuzniak.

M O R A.

Kad zazori bjela zora	Kad djevojeći cvatnja dogje
Slavij ptica pjevat mora;	I sokakom momče prodje:
Ljepo pjeva u šumici	Pogledajuć se prozora
Na zelenoj gra . . grančici:	Djevojčieća pjevat mora:
Oj ljubavi! ljubavi!	Oj ljubavi! ljubavi!
Mila si u zabavi.	Mila si u zabavi!
Kad prolitje ljepo grane	Kad djevojeći sudjen dogje
Cvjeće, poljem cvasti stane;	Serdašce joj njeno prodje;
Cvjeće poljem cvasti mora,	Šećajuć se polag dvora
Kraj sve sile i odpora:	Momče ljubiti ona mora:
Oj ljubavi! ljubavi!	Oj ljubavi! ljubavi!
Moćna si u naravi.	Dvoje mili sastavi.

Jukić.